

Høring - forskrift om forlengelse av kjøreseddel etter yrkestransportloven – hjemlet i koronaloven

1. Saksfremstilling - innledning

For å sikre at førere i persontransport mot vederlag ikke mister retten til å utføre yrket fordi kjøreseddelen utløper de nærmeste ukene/månedene, bør det fastsettes forskrift som forlenger gyldigheten av kjøresedler som utløper i nærmeste fremtid. Gyldigheten for kjøreseddel følger direkte av yrkestransportloven. Det er ikke hjemmel i yrkestransportloven eller annen lovgivning for å gi generell dispensasjon fra gyldighetstiden. Forskrift om utvidelse av gyldigheten av kjøreseddel må derfor fastsettes med hjemmel i koronaloven.

Vedlagte forskrift om utvidet gyldighet for kjøreseddel slår fast at kjøresedler som utløper etter 15. mars, skal være gyldige så lenge forskriften gjelder. Eventuelle begrensninger som er satt for kjøreseddelen videreføres i den utvidede gyldighetsperioden. Forskriften gjelder ikke når kjøreseddelen har kortere gyldighet enn normalt av helsemessige årsaker. Forskriften skal tre i kraft én dag etter at Stortinget har fått skriftlig meddelelse om forskriften, med mindre Stortinget innen den tid har meddelt at forskriften skal oppheves.

Det er uformelt anslått at rundt 1000 kjøresedler har utløp de nærmeste månedene. Det kan bli krevende for politiet å prioritere å behandle så mange søknader. Søknad om fornyelse av kjøreseddel må dessuten vedlegges helseattest. I den rådende situasjonen kan vi ikke basere oss på at helsevesenet skal prioritere utstedelse av helseattester til sjåfører. Fastsettelsen av forskriften er nødvendig for å sikre kontinuitet i persontransporttilbudet.

2. Bakgrunn

NHO Transport har henvendt seg til Politidirektoratet og SD og bedt om at det innvilges en generell dispensasjon på 6 måneder fra 15.3.2020 for å fornye kjøresedler.

Politidirektoratet, viser i brev av 21.3. til NHO Transport til at de ikke har hjemmel til å gi generelle dispensasjoner, men at de vil prioritere behandlingen av dispensasjonssøknader. I etterfølgende dialog med POD på telefon, viser de til at det er ønskelig å få på plass en generell dispensasjon fra gyldighetsperioden for kjøresedler så fort som mulig.

Det er sterkt ønskelig å unngå en situasjon hvor vi ikke har nok sjåfører innen persontransport fordi det under det rådende forholdene kan bli utfordrende å forlenge gyldigheten av kjøreseddelen, jf. at transport er en samfunnskritisk funksjon.

3. Gjeldende rett

Det følger av yrkestransportloven kapittel 7, f. §§ 37a og 37b, at fører av kjøretøy i persontransport mot vederlag, som drosje og buss, må ha kjøreseddel. Krav for å få kjøreseddel er at søkeren har fylt 20 år, har god helse og slik vandel at politiet ikke finner vedkommende uskikket til å være fører i persontransport. Legeattest skal legges ved søknad om kjøreseddel/fornyelse av kjøreseddel.

Kjøreseddelen blir utstedt av politiet der vedkommende bor. Kjøreseddelen er i utgangspunktet gyldig i 10 år, og i 5 år for personer over 60 år, maksimalt til innehaveren fyller 75 år.

Politidirektoratet kan i særskilte tilfelle gjøre unntak fra reglene om kjøreseddel, jf. ytl. § 37h. Det følger av forarbeidene til yrkestransportloven at politiet bare kan gjøre unntak i "einskilde tilfelle", jf. Ot.prop. nr. 17 (2002-2003)) om lov om endringer i lov 21. juni 2002 nr. 45 om yrkestransport med motorvogn og fartøy.

SD har hjemmel i ytl. § 37 i til å fastsette nærmere regler om kjøreseddel i forskrift. Forskriftshjemmelen omfatter imidlertid ikke myndighet til å fravike bestemmelser i loven, som f.eks. kravet om helseattest eller gyldigheten av kjøreseddelen.

Stortinget har nå vedtatt lov om forskriftshjemmel for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av Covid-19 mv. (koronaloven), for befolkningen, næringslivet, offentlig sektor og samfunnet for øvrig, jf. Prop. 56 L (2019-2020) og lovvedtak 62 (2019.2020).

Loven kommer ikke til anvendelse dersom formålet kan ivaretas gjennom normal lovbehandling i Stortinget.

Saker om bruk av myndigheten fremmes av Justis- og beredskapsdepartementet eller av vedkommende departement med Justis- og beredskapsdepartementets samtykke, jf. § 2 tredje ledd. Forskrifter hjemlet i loven skal vedtas av Kongen i statsråd.

Forskrifter fastsatt i medhold av loven trer i kraft en dag etter at Stortinget er skriftlig meddelt den nye forskriften. Forskriften kan bare gjelde for et begrenset tidsrom og faller bort når loven opphører å gjelde.

4. Departementets vurderinger

Behovet for midlertidig forlengelse av kjøreseddel uten saksbehandling kommer som en konsekvens av Covid-19 utbruddet. Det er politiet som utsteder kjøreseddel, bl.a. basert på helseattest. I den gjeldende situasjonen, hvor helsevesenet må bruke alle tilgjengelige ressurser på oppfølging av utbruddet av Covid-19, har de neppe kapasitet til å prioritere å utstede helseattester for kjøreseddel. Også politiet kan få utfordringer med å behandle saker om fornyelse av kjøreseddel eller søknader om dispensasjoner fra kravet om helseattest.

Vi vurderer tiltaket som nødvendig i den aktuelle situasjonen. Å forlenge gyldighetstiden for kjøreseddel er nødvendig for å sikre at førere i persontransport ikke blir hindret i å utøve yrket sitt fordi de ikke lenger har gyldig kjøreseddel. Dette er nødvendig for å opprettholde et tilstrekkelig tilbud innen persontransport som en sentral samfunnsfunksjon, jf. at transport er en samfunnskritisk funksjon. Tiltaket vil bidra til å begrense forstyrrelser i persontransporten,

og på den måten avhjelpe negative konsekvenser for befolkningen og samfunnet for øvrig. Tiltaket legger bl.a. til rette for at personer i samfunnskritiske funksjoner kan komme til og fra jobb. Det er allerede risiko for sjåførmangel som følge av at sjåfører er smittet eller i karantene.

Forlengelse av gyldighetstiden for kjøreseddel for den perioden forskriften er gyldig anses som et effektivt tiltak for sikre at sjåfører i persontransport beholder retten til å utøve yrket. Tiltaket bidrar til å sikre at persontransporttilbudet opprettholdes. Tiltaket gjelder så lenge forskriften, og loven, gjelder, og anses å være forsvarlig og forholdsmessig.

Alternativet er at politiet må gi dispensasjon i den enkelte sak. Dette vil, i gjeldende situasjon, være lite effektivt, og antagelig heller ikke gjennomførbart pga. andre prioriteringer. Behovet for forskriften vil være til stede så lenge helsevesenet ikke kan forventes å prioritere utstedelse av helseattester, og politiet også vil kunne ha utfordringer med å prioritere dispensasjonssøknader i enkeltsaker.

Det tidsmessige behovet for forskriften vil være så lenge utbruddet av Covid19 fører til at helsevesenet, og politiet, må prioritere andre oppgaver enn utstedelse av helseattester og fornyelse av kjøreseddel med eller uten unntak fra kravet om helseattest. Forskriften vil i utgangspunktet gjelde så lenge koronaloven gjelder. SD vil også fortløpende vurdere behovet for å opprettholde forskriften. Dersom gyldigheten av koronaloven ikke blir forlenget, vil SD vurdere behovet for å fremme en egen proposisjon for å sikre at tiltaket ikke faller bort.

NHO Transport og politiet signaliserer at det haster med å få på plass tiltak for å sikre kontinuitet i gyldigheten for kjøreseddel. På grunn av tidsaspektet anser vi ikke at tiltaket kan ivaretas tilstrekkelig effektivt og forsvarlig gjennom normal lovbehandling i Stortinget.

Vi kan ikke se at det er hjemmel i annen lovgivning til å utvide gyldighetstiden for kjøreseddel. Tiltaket er ikke direkte rettet mot å trygge folkehelsen, og kan derfor ikke hjemles i smittevernloven.

5. Om forskriften

Vedlagte forskrift om utvidet gyldighet for kjøreseddel slår fast at kjøresedler som utløper etter 15. mars, skal være gyldige så lenge forskriften gjelder. Dette innebærer at sjåfører i persontransport not vederlag som har en kjøreseddel som utløper den nærmeste tiden, vil kunne fortsette å jobbe som sjåfører selv om politiet ikke får behandlet søknad om forlengelse av kjøreseddel, eller gitt dispensasjon pga. manglende helseattest.

Dersom det er satt begrensninger kjøreseddelen, f.eks. at den kun er gyldig for personbil (drosje) og ikke for buss, skal disse videreføres i den utvidede gyldighetsperioden.

Forskriften gjelder ikke når kjøreseddelen har kortere gyldighet enn normalt av helsemessige årsaker.

Forskriften skal tre i kraft én dag etter at Stortinget har fått skriftlig meddelelse om forskriften, med mindre Stortinget innen den tid har meddelt at forskriften skal oppheves.

Forskrift om utvidet gyldighet for kjøreseddel

Forskrift om forlenget gyldighetsperiode for kjøreseddel etter yrkestransportloven

Fastsatt ved kongelig resolusjon xx. mars 2020 med hjemmel i lov av XX. mars 2020 om forskriftshjemmel for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av Covid-19 mv. (koronaloven)

Del I

§ 1

Kjøreseddel etter kapittel 7 i lov om yrkestransport med motorvogn og fartøy av 21. juni 2002 nr. 45 (yrkestransportloven), som har utløpsdato etter 15. mars 2020, er gyldige så lenge denne forskriften gjelder.

Eventuelle begrensninger som er satt for kjøreseddelen videreføres i den utvidede gyldighetsperioden.

Forskriften gjelder ikke når kjøreseddelen har kortere gyldighet enn normalt av helsemessige årsaker.

Del II

Forskriften trer i kraft én dag etter at Stortinget har fått skriftlig meddelelse om forskriften, med mindre Stortinget innen den tid har meddelt at forskriften skal oppheves.